

9

Ontwerpbesluit grootschalige uitrol slimme meters

Aan de orde is het **VSO Ontwerpbesluit grootschalige uitrol slimme meters (29023, nr. 165)**.

De voorzitter:

Ik heet de minister van Economische Zaken van harte welkom en geef de heer Smaling van de SP als eerste spreker het woord.

De heer Smaling (SP):

Voorzitter. In Amsterdam is net de discotheek Dansen bij Jansen gesloten en de SP-fractie moet sinds een paar weken dansen zonder Jansen. Dat vergt even wat aanpassingen en daarom sta ik hier. "Groen als gras" zal ik niet gauw zeggen, ook niet als een soort disclaimer voor het geval dat ik geen antwoord weet te geven op interrupties. Ik moet mij nog een beetje inwerken.

Ik heb een motie naar aanleiding van het schriftelijk overleg. Ze heeft ook te maken met de killer app, ook een term die mij meteen zeer aansprak. Die motie dien ik mede in namens mijn CDA-collega Agnes Mulder. Ze luidt als volgt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat een vergroting van het aanbod van energiecontracten met contracten met dynamische tarieven een grote meerwaarde kan hebben voor de consument;

overwegende dat door dynamische contracten consumenten ook kunnen profiteren van goedkopere energieprijzen door een toename van duurzaam opgewekte energie;

overwegende dat de motie-Jansen/Leegte (31239, nr. 160) vraagt om een onderzoek naar de introductie van kwartiertarieven, dat dit onderzoek desondanks niet is ingezet, en dat pilots worden overgelaten aan marktpartijen;

verzoekt de regering om te onderzoeken welke obstakels voor de introductie van kwartiertarieven er zijn en in gesprek met de sector een stappenplan te maken, zodat consumenten met een slimme meter de mogelijkheid hebben om dynamische contracten af te sluiten vanaf januari 2016,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Smaling en Agnes Mulder. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 169 (29023).

Mevrouw Agnes Mulder (CDA):

Voorzitter. Wij hebben dus samen met de SP de motie van daarnet ingediend en horen graag hoe de minister daarover denkt. Het gaat ons om een extra stimulans en om het stappenplan, zodat we komen te weten of we de goede kant opgaan.

Daarnaast heeft de evaluatie niet het potentieel bevestigd voor consumenten dat berekend was in de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) en dat vinden wij zorgelijk. We horen graag van de minister hoe het behalen van de besparing in de komende jaren wordt gemonitord. Dat is de basisvraag die wij hebben.

Mevrouw Klever (PVV):

Voorzitter. De kleinschalige uitrol van de slimme meter heeft aangetoond dat er van de veronderstelde baten voor de consument niets terecht is gekomen. Slimme meters blijken namelijk niet of nauwelijks bij te dragen aan de beoogde energiebesparing, terwijl een grootschalige uitrol wel 3,3 miljard kost.

Daarnaast tonen ervaringen in het buitenland aan dat slimme meters de deur openzetten voor ongewenste praktijken als gedragsbeïnvloeding en privacy-risico's. Zo zijn bedrijven als Google erg geïnteresseerd in de middels de slimme meter verkregen data en zien we in California al dat de slimme meter op afstand de airco lager zet. Volgens de PVV zitten Nederlandse huishoudens niet te wachten op dergelijke praktijken. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de kleinschalige uitrol van de slimme meter heeft aangetoond dat er niets terecht komt van de veronderstelde baten voor de consument;

overwegende dat de slimme meter privacy-risico's en ongewenste gedragsbeïnvloedingsopties met zich brengt;

verzoekt de regering om de grootschalige uitrol van de slimme meter te annuleren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Klever. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 170 (29023).

Mevrouw Klever (PVV):

Daarmee kan de 3,3 miljard euro die is opgehaald voor de uitrol van de slimme meter, onder aftrek van de reeds gemaakte kosten, teruggegeven worden aan de burger. Dat kan wat de PVV betreft gewoon verrekend worden via de energienota.

De heer **Jan Vos** (PvdA):

Voorzitter. De Partij van de Arbeid is een groot voorstander van de slimme meter, omdat daarmee consumenten meer inzicht krijgen in hun energieverbruik. Als je meer inzicht hebt, kun je kosten besparen, wat voor heel veel mensen belangrijk is. Maar het is ook belangrijk omdat we daarmee energie kunnen besparen en energiebesparing is een van de meest voor de hand liggende oplossingen om het CO₂-probleem aan te pakken. Twee dagen geleden heeft het KNMI ons nog gewaarschuwd voor de ernstige gevolgen van die klimaatverandering.

Die slimme meter ligt onder vuur, niet alleen vanwege privacygevoeligheid — reden waarom de Eerste Kamer eerder een wetsvoorstel heeft afgeschoten — maar ook omdat mkb-bedrijven klagen over oneerlijke concurrentie. Ze zijn innovatief, maar de grote netbeheerders rollen de slimme meter onder de kostprijs uit. Zij vinden dat oneerlijke concurrentie van de overheid. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de minister van Economische Zaken, te bezien in hoeverre innovatieve mkb-bedrijven nadeel ondervinden van oneigenlijke concurrentie van netbeheerders bij de uitrol van de slimme meter,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Jan Vos. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 171 (29023).

Minister **Kamp**:

Voorzitter. Ik begin met de motie op stuk nr. 169 van de leden Agnes Mulder en Smaling. De indieners gaan er al van uit dat de slimme meter er komt, en daar ben ik blij om. Als de slimme meter er is, is dat een potentiële kostenbesparing: allerlei kosten die je nu moet maken, heb je dan niet meer. Maar bovendien geeft het ook een groot potentieel voor energiebesparing. Als je dingen wilt doen, moet je eerst de beschikking hebben over gegevens, op grond waarvan je je gedrag kunt aanpassen. Zo'n slimme meter is eigenlijk een basisvoorwaarde om bij iedereen in het land grootschalig aan energiebesparing te kunnen gaan doen. Het is ook een basisvoorwaarde voor allerlei slimme bedrijven die dingen gaan bedenken om energiebesparing te stimuleren. Daarbij kunnen ze ervan uitgaan dat alle huishoudens in het land zo'n slimme meter hebben. Op grond daarvan is het mogelijk al die slimme dingen te gaan doen. Nu is dat niet zo: we hebben een heel eenvoudige meter die dateert uit 1980, waaruit geen informatie komt en die je dus ook niet voor slimme dingen kunt gebruiken. Ik denk dat het heel verstandig is dat wij, met brede steun van de Kamer, deze investering gaan doen.

We hebben alle kosten en baten op een rijtje gezet. Dat levert een saldo op, dat we netto contant hebben gemaakt, omdat het over een heel lange periode gaat. Dan blijkt dat dat per saldo een besparing van 780 miljoen oplevert. Het is logisch dat die besparing er tot dusver niet uit is gekomen, want wij staan pas aan het begin. Er heeft een kleinschalige uitrol plaatsgevonden, maar de mogelijkheden zullen verder ontwikkeld en benut moeten worden. Pas dan kunnen wij zien of de vruchten die wij verwachten inderdaad geplukt kunnen worden. Dat zal ook uit de kosten-batenanalyse moeten blijken. Ik ben dus blij dat de leden Smaling en Mulder ervan uitgaan dat de slimme meter er komt. Ook ik ben van mening dat dit een goede zaak zou zijn.

De leden Smaling en Mulder spreken in hun motie over een aangenomen motie van de Kamerleden Jansen en Leegte waarin werd gevraagd om een onderzoek. De leden Smaling en Mulder stellen dat dit onderzoek er niet gekomen is, maar dat is een misverstand. Dat onderzoek is er wel gekomen. Het is uitgevoerd door EnergieNed, die op mijn verzoek in beeld heeft gebracht wat de obstakels zijn bij het overgaan op kwartiertarieven. Kwartiertarieven zijn bijzonder. Wij hebben nu een dag- en een nachttarief, dus twee tarieven per dag. Als wij met kwartiertarieven gaan werken, hebben wij er maximaal 96 per dag. Dat is dus een enorm verschil. De invoering van kwartiertarieven kent echter enkele beletselen. Bij de meeste mensen zijn nog geen slimme meters geplaatst en de administratie van de leveranciers is totaal nog niet ingericht op dynamische tarieven. Het laatste zal alsnog moeten gebeuren, maar dan praten wij wel over het doorvoeren van ICT-veranderingen. Ik heb begrepen dat de Kamer heel eigen opvattingen heeft over grootschalige ICT-projecten. Dit is een voorbeeld van een dergelijk interessant ICT-project.

Wij denken dat het allemaal wel te doen is. Wij denken dat de situatie in de loop van 2016 zodanig zal zijn, als het niet tegenzit, dat wij kunnen overgaan op dynamische tarieven. Of dat kwartiertarieven, halfuurtarieven of uurtarieven moeten zijn, moeten wij nog nader bekijken. Ik ben echter zeer voor het principe van dynamische tarieven, gekoppeld aan een slimme meter. Dat wil ik dan ook graag invoeren.

Het gestelde in de motie op stuk nr. 169 dat de motie van de Kamerleden Jansen en Leegte niet is uitgevoerd, klopt dus niet. Daarnaast is de in de motie genoemde datum 1 januari 2016 te vroeg voor het beginnen met dynamische tarieven. Om die reden ontraad ik de motie op stuk nr. 169. Ik ben het echter wel eens met de gedachte die erachter zit. Ik werk eraan om die gedachte in de praktijk uitvoering te geven.

De heer **Smaling** (SP):

De beantwoording is dusdanig dat ik voorstel om deze motie aan te houden. Mijn collega en ik kunnen dan even bekijken hoe wij het antwoord van de minister meenemen in onze ideeën.

De **voorzitter**:

Op verzoek van de heer Smaling stel ik voor, zijn motie (29023, nr. 169) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

Minister Kamp:

De heer Smaling en mevrouw Mulder kunnen ervan overtuigd zijn dat ik zal proberen om deze zaak voor elkaar te krijgen in de geest van de motie.

Mevrouw Mulder heeft gezegd dat de Kamer op de hoogte moet blijven van de ontwikkelingen op dit vlak. Die opmerking is zeer terecht. Wij hebben nu ongeveer 600.000 slimme meters uitgerold, maar wij zullen er uiteindelijk meer dan 7 miljoen uitrollen, dus dat is nogal een operatie. Bij gelegenheid zal ik de Kamer een overzicht geven van de wijze waarop deze operatie in de tijd zal verlopen, zodat wij ook kunnen zeggen wanneer wij interessante gegevens over het gebruik en het benutten van de mogelijkheden van de geplaatste slimme meters beschikbaar zullen hebben en hoe wij de Kamer daarover kunnen informeren. Bij gelegenheid — dat zal niet langer duren dan nodig is — zal ik de Kamer vertellen hoe wij dit allemaal gaan doen en binnen welke tijd en op welke wijze de Kamer de resultaten daarvan zal kunnen beoordelen. Of dit zal gebeuren in de vorm van een evaluatie of in de vorm van een min of meer regelmatig informatieproces, wil ik nog bekijken. De manier waarop wij het zullen doen, zal waarschijnlijk in de geest zijn van de bedoeling van mevrouw Mulder.

Mevrouw Klever heeft gezegd dat de uitrol geannuleerd moet worden en dat wij gewoon moeten doorgaan op de oude voet. Dat was ik niet van plan, want dat zou jammer zijn. Wij hebben grote ambities op het vlak van energiebesparing. In Nederland hebben wij met alle betrokkenen een afspraak kunnen maken over het zodanig invulling geven aan de slimme meter dat wij er iets nuttigs mee kunnen doen. Wij kunnen hiermee het streven naar energiebesparing ondersteunen. Wij kunnen hiermee ruimte bieden aan bedrijven om allerlei dingen te bedenken waardoor de energiebesparing verder gebracht kan worden. Het zou erg jammer zijn om te blijven hangen op de techniek van de jaren zestig en zeventig en in 2014 niet voor de komende tientallen jaren van een nieuwe techniek gebruik te gaan maken. De manier waarop het door mevrouw Klever wordt benaderd, is wel erg ouderwets. Om die reden ontraad ik haar motie.

Mevrouw Klever (PVV):

Er is natuurlijk helemaal niemand tegen energiebesparing, ook de PVV niet. Maar het punt is dat uit de kleinschalige uitrol van die slimme meter is gebleken dat die meter de gewenste energiebesparing niet oplevert. Dat is het probleem. Gaat de minister nu 3,3 miljard euro uitgeven aan slimme meters, terwijl die niet of nauwelijks energiebesparing opleveren?

Minister Kamp:

De minister gaat iets uitvoeren wat volgens de kosten-batenanalyse een besparing oplevert met een netto contante waarde van 780 miljoen. Ik ga dus niet 3,3 miljard euro over de balk gooien. Nee, ik doe iets wat een besparing van 780 miljoen oplevert. Die besparing is er nog niet uitgekomen, zegt mevrouw Klever. We zitten ook nog maar in het beginstadium. Nu gebruiken we allemaal een meter waarmee we niets kunnen, een meter die alleen maar "tik, tik" doet en verder helemaal niets. Aan het einde van het jaar kun je bekijken welke getallen erop staan en dat is alles. In plaats daarvan gaan we nu voor de komende 20, 30 of 40

jaar over op een systeem waarmee je allerlei informatie kunt krijgen op basis waarvan je beslissingen kunt nemen, processen kunt beïnvloeden en nieuwe technieken kunt toepassen. Het zou heel onverstandig zijn om iets wat een goede basis is voor energiebesparing in de toekomst en wat een flinke besparing oplevert, zoals blijkt uit de kosten-batenanalyse, niet te gaan doen. Dat is de reden dat ik de motie van mevrouw Klever ontraad.

De voorzitter:

Dan is er nog de motie van de heer Vos.

Minister Kamp:

De heer Vos schrijft in zijn motie dat innovatieve mkb-bedrijven mogelijk hinder ondervinden van wat er nu gaat gebeuren met die meter. Ik denk dat dit niet het geval is. Juist innovatieve mkb-bedrijven worden uitgenodigd om allerlei goede dingen te gaan doen. Zij kunnen daarmee ook geld verdienen. Dat is prima. Ik ben blij dat de heer Vos daar, overigens niet voor de eerste keer, ook oog voor heeft. Als je met gebruikmaking van al dan niet innovatieve — iedereen vindt zichzelf innovatief — kleine bedrijven de uitrol wilt verzorgen van de slimme meter in miljoenen aantallen over het hele land, dan weet ik niet hoe dat proces gaat verlopen. Ik weet ook niet hoe de kosten zich dan zullen manifesteren. Ik weet wel dat degenen die erover moeten beslissen, eigenlijk de energiebedrijven moeten zijn en dat wij dat niet moeten voorschrijven. Bij zo'n grootschalige operatie moet je de energiebedrijven de gelegenheid geven om dat op een verstandige, kosteneffectieve manier te doen, lijkt mij. Maar ik heb er geen enkel bezwaar tegen om te bezien of er iets speelt ten aanzien van het midden- en kleinbedrijf dat ik nog niet in beeld heb en waar ik mogelijk met de energiebedrijven over moet spreken. De heer Vos vraagt hier aandacht voor en dan neem ik aan dat het die aandacht waard is. Ik laat het oordeel over de motie aan de Kamer.

De heer Jan Vos (PvdA):

Ik begrijp heel goed wat de minister zegt en daar geef ik hem ook gelijk in. Het is verstandig om het uitrollen van de slimme meter en de software en de hardware waarmee gecommuniceerd moet worden met de apparaten in het huis over te laten aan de grote bedrijven. Kleine innovatieve bedrijven komen bij mij langs en zeggen: voor het inpluggen van de hardware en de software in de p1-poort heb ik een fantastische applicatie, maar de grote netbeheerders gaat een soortgelijk apparaatje op de markt brengen, onder de kostprijs; dat is een apparaatje dat veel minder goed werkt, maar dat weten de consumenten niet, want die zien door de bomen het bos niet meer en op deze manier ondervind ik oneigenlijke concurrentie. Als Kamerlid kan ik niet goed nagaan in hoeverre dat daadwerkelijk een groot probleem is, maar als het klopt, vraag ik de aandacht van de minister voor dit probleem.

Minister Kamp:

Als de heer Vos ergens aandacht voor vraagt, ben ik bereid om die aandacht te geven. De netbeheerders mogen hun wettelijke taak gewoon uitvoeren. Dingen die niet tot hun wettelijke taak behoren, mogen of hoeven zij niet te doen. Energie besparen behoort niet tot hun wettelijke taak. Ik zie

dus niet in hoe dit volgens de heer Vos in strijd kan zijn met wat de energiebedrijven aan het doen zijn. Mocht de heer Vos de indruk hebben dat dit wel het geval is, dan zoek ik het uit. Blijkt het niet het geval te zijn, dan laat ik het hierbij. Blijkt de heer Vos terecht de vinger op een zere plek te hebben gelegd, dan zal ik het de aandacht geven waarom hij heeft gevraagd. Het oordeel over zijn motie laat ik aan de Kamer. Mocht de heer Vos de motie intrekken, dan weet hij dat ik toch ga doen wat hij mij gevraagd heeft.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:

Over de ingediende moties stemmen we volgende week dinsdag.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.